

Παναγιώτης Μαυροειδής

Αναδημοσίευση από το ΠΡΙΝ

Ο Τραμπ πολέμαρχος αντί για ειρηνοποιός

Ήταν ο Τραμπ που το 2023 καυχιόταν πως *«ήταν ο μόνος πρόεδρος που δεν ξεκίνησε έναν νέο μεγάλο πόλεμο».* Ήταν ο ίδιος που είχε κάνει κεντρικό θέμα στην προεκλογική του εκστρατεία την *«απόσυρση των ΗΠΑ από τους πολέμους»,* τους οποίους χρέωνε στους Δημοκρατικούς, διεκδικώντας το φωτοστέφανο του *«ειρηνοποιού»*. Δεν κύλησε πολύς χρόνος και η διοίκησή του ανέπτυξε μια αλυσίδα πολεμικών πρωτοβουλιών με κορυφαία την απρόκλητη επίθεση στο Ιράν, από κοινού με το Ισραήλ. Τι *«συνέβη»;*

Πρώτα απ' όλα, τον υπερέβησαν οι βαθύτερες δυναμικές των οικονομικών και πολιτικών εξελίξεων του σύγχρονου ολοκληρωτικού καπιταλισμού. Η στροφή προς την πολεμική οικονομία, αλλά και ο ίδιος ο πόλεμος, είναι «υποχρεωτικά» στοιχεία μιας (αδιέξοδης) διεξόδου από το τέλμα της παγκόσμιας οικονομίας και της παρόξυνσης των ανταγωνισμών. Ο πόλεμος είναι δρόμος καπιταλιστικής συσσώρευσης. Αφενός, διότι μέσω αυτού υπάρχουν «πελάτες» μιας νέου τύπου παραγωγής, όλο και πιο πολεμικής, που θα απορροφήσει επενδύσεις αδιάθετων κεφαλαίων: τα κράτη που θα αγοράσουν αεροπλάνα, drones, πυραύλους και άλλα φονικά όπλα. Αφετέρου, εξασφαλίζεται η καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων, που φέρνει ο πόλεμος. Κράτη και εταιρείες τρίβουν τα χέρια τους, ατενίζοντας τα ερείπια της Γάζας, της Συρίας ή της Ουκρανίας, δήθεν για την «ανοικοδόμησή» τους.

Δεύτερον, ο αμερικάνικος καπιταλισμός έχει τα δικά του ξεχωριστά προβλήματα. Η παγκόσμια κυριαρχία των ΗΠΑ, παρότι ακόμη υπαρκτή, απειλείται σοβαρά (κυρίως από την άνοδο της Κίνας) και πρέπει επειγόντως να οικοδομηθεί με νέους όρους. Η απώλεια «ιδιοκτησίας» του κόσμου, πρέπει να αποφευχθεί. Βενεζουέλα και Ιράν βρέθηκαν στη δίνη του κυκλώνα...

Τα αίτια της πολεμικής εκστρατείας των ΗΠΑ

Η διατήρηση της παγκόσμιας κυριαρχίας από μεριάς των ΗΠΑ, **με τους παλιούς όρους,** είναι αδύνατη. Στο στίβο της καπιταλιστικής διεθνοποίησης, οι δυναμικές της αγοράς, ευνοούν περισσότερο τις νέες «φυτείες» καπιταλιστικής παραγωγής σε Ανατολή και Νότο όπου οι ΗΠΑ και η Δύση αναζήτησαν φτηνό εργατικό δυναμικό, παρά τα «κέντρα». Υπάρχει έλλειψη οικονομικών θεμελίων στον «δυτικό» καπιταλισμό, αλλά και πιο ειδικά στις ΗΠΑ να αντέξουν κάποια «ειρηνική συνύπαρξη», απέναντι σε μια ανερχόμενη Κίνα αλλά και άλλων καπιταλιστικών χωρών/οικονομιών, όπως Ινδίας, Σαουδικής Αραβίας, Ινδονησίας, Βιετνάμ, Βραζιλίας και φυσικά και της Ρωσίας που έχει άλλα μεγάλα ατού (άφθονοι φυσικοί πόροι, πολεμική τεχνολογία). Όσο εμφανής όμως είναι η υποχώρηση των ΗΠΑ στο στερέωμα της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας, άλλο τόσο είναι αλήθεια ότι οι ΗΠΑ διατηρούν σοβαρή **στρατιωτική υπεροπλία.** Βιάζονται να την αξιοποιήσουν πριν να είναι αργά.

Η βία, στρατιωτική, οικονομική, πολιτική, είναι κοινός παρονομαστής των ΗΠΑ. Πολεμικά μέτωπα και οικονομικά μέτρα αλληλο-συμπληρώνονται.

Η πολεμική πρωτοβουλία στοχεύει **να ανασχέσει την τάση ανόδου της Κίνας** και άλλων. Τα μέτρα των **δασμών** είναι μια όψη αυτής της προσπάθειας. Όπως με σαφήνεια περιγράφεται και στο Δόγμα Εθνικής Ασφάλειας η **ενέργεια** είναι κλειδί για τις εξελίξεις. Μέχρι τώρα είχαμε την επιχείρηση αποκλεισμού της Ρωσίας από την ενεργειακή αγορά της Ευρώπης και τη μετατροπή της τελευταίας σε πελάτη των ΗΠΑ με αυξημένες τιμές. Η γκανγκστερική επέμβαση στη Βενεζουέλα με τα μεγαλύτερα αποθέματα παγκόσμια, ήταν το επόμενο επεισόδιο με σημαντικό πλήγμα στην παρουσία της Κίνας στη Λατινική Αμερική. Οι ΗΠΑ δεν χρειάζονται για την οικονομία τους το πετρέλαιο της Βενεζουέλας, όντας υπερ-παραγωγοί οι ίδιες. Ο **έλεγχος** όμως παραγωγής και διακίνησης, ποσοτήτων και τιμών, είναι **τεράστιο όπλο διπλής χρήσης:** αυτοπροστασίας από ενεργειακές κρίσεις και υπονόμευσης των αντιπάλων. Το ριψοκίνδυνο **τελευταίο βήμα** της φονικής, μεγάλης κλίμακας επίθεσης στο **Ιράν,** θα αποτελούσε σχεδόν αυτοκτονία αν δεν είχε προηγηθεί ο έλεγχος της Βενεζουέλας (παρότι χωρίς «αλλαγή καθεστώτος»). Το Ιράν είναι ο τρίτος μεγάλος προμηθευτής της Κίνας, ενώ από το σύνολο των χωρών του Κόλπου λαμβάνει το

μισό σχεδόν των εισαγωγών της.

> Οι Ηνωμένες Πολιτείες και ο πρόεδρός τους γνωρίζουν ότι χάνουν έδαφος στο στερέωμα της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας και βιάζονται να αξιοποιήσουν τη στρατιωτική τους υπεροπλία πριν να είναι αργά. Η βία – στρατιωτική, οικονομική, πολιτική – είναι κοινός παρονομαστής όσων πράττουν σήμερα. Πολεμικά μέτωπα και οικονομικά μέτρα ουσιαστικά αλληλο-συμπληρώνονται.

Δεν πρόκειται όμως απλά για πόλεμο για το πετρέλαιο του Ιράν. Οι ΗΠΑ επιδιώκουν επίσης **απόσπαση σημερινών ή δυνητικών συνεταίρων της Κίνας** από πρωτοβουλίες «Μία ζώνη, ένας δρόμος» (BRI) και από έτσι και αλλιώς ασταθείς και ετερογενείς, οικονομικές κυρίως, συμμαχίες όπως οι BRICS Στη Μέση Ανατολή πρόσφατα έχουν ενταχθεί τόσο το Ιράν όσο και τα ΗΑΕ, ενώ σε σχετική συζήτηση είναι και η Σαουδική Αραβία.

Ρωσία και Κίνα δεν είναι αδιάφορες για την τύχη του Ιράν. Είναι βέβαιο ότι, πέραν της πολιτικής καταδίκης της απροσχημάτιστης επίθεσης των ΗΠΑ, με κάποιο τρόπο βοηθούν στην άμυνά του, τουλάχιστον στο κρίσιμο πεδίο των πληροφοριών, επικοινωνιών, τεχνολογίας, αλλά και κάποιου εξοπλισμού. Θα αποφύγουν όμως την άμεση πολεμική εμπλοκή, καθώς προτάσσουν μακροπρόθεσμους και ευρύτερους στόχους, που έχουν κέντρο τα δικά τους κρατικά συμφέροντα. Άλλωστε έχουν περιορισμένες στρατιωτικές δυνατότητες εκτός της «γειτονιάς» τους και δεν θα τις ξοδέψουν, σε αντίθεση με το Ιράν δεν έχει την πολυτέλεια αποχής από τις μάχες.

Η Κίνα προμηθεύεται το 12% του πετρελαίου από το Ιράν, όμως ο πρώτος προμηθευτής της είναι η Σαουδική Αραβία (18%), ενώ ένα επιπλέον ποσοστό 14% το λαμβάνει από άλλες αραβικές χώρες του Κόλπου. Έχει πολύ περισσότερα να χάσει από μια διάλυση όλου του μηχανισμού σχέσεων (με Άραβες αλλά και Ισραήλ) με μια απόλυτη και στρατιωτική ταύτιση με το Ιράν. Το ίδιο ισχύει και για τη Ρωσία. Είναι και η ίδια πετρελαιοπαραγωγός χώρα και φυλάσσει ως κόρη οφθαλμού τη συνεννόηση με τις χώρες του Κόλπου και ειδικά τη Σαουδική Αραβία. Και πάντα και με το Ισραήλ. Δίνει προτεραιότητα στο θέμα της Ουκρανίας και δε θέλει να κλείσει βιαστικά την πιθανότητα ξεχωριστής συμφωνίας με ΗΠΑ για τον τερματισμό του πολέμου. Άλλωστε, η εμπλοκή των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή, απέναντι σε ένα Ιράν που αντιστέκεται πολύ σοβαρά, απαιτεί όπλα και δυναμικό και αυτό διευκολύνει τη Ρωσία στο μέτωπο της Ουκρανίας.

Κίνα και Ρωσία, εκτιμούν ότι μακροπρόθεσμα η εμπλοκή των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή, ακόμη και αν υποτάξουν το Ιράν, όχι μόνο δε θα είναι περίπατος, αλλά θα είναι πληγή βεβαιότητας για τις ίδιες, ακόμη περισσότερο από ότι έγινε σε Ιράκ, Λιβύη, Συρία, Αφγανιστάν. Η Κίνα ειδικά, με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση, επιλέγει έτσι ρόλο «ενήλικα στο δωμάτιο», προβάλλοντας την πλήρη ανικανότητα των ΗΠΑ να εγγυηθούν το εμπόριο και τη διεθνή σταθερότητα με όρους δικαίου, ενώ η Ρωσία διεκδικεί ρόλο μεσολάβησης μεταξύ πετρομοναρχιών και Ιράν.

Σε κάθε περίπτωση, δεν πρέπει να συγχέονται ο προλεταριακός διεθνισμός μεταξύ λαών, κινημάτων ή επαναστατημένων/σοσιαλιστικών κρατών, με τα γυμνά κρατικά συμφέροντα καπιταλιστικών χωρών.

Οι ΗΠΑ αξιοποιούν αυτές τις αντιφάσεις, στοχεύοντας να πλήξουν την αξιοπιστία συνεργασίας οποιασδήποτε χώρας με τους αντιπάλους της. Με την επίθεση στο Ιράν υπερβαίνουν όλα τα ως τώρα όρια. Πετούν το γάντι της άμεσης πολεμικής αναμέτρησης, διαφορετικά ελπίζουν να μετακινήσουν το συσχετισμό υπέρ τους

Παράλληλα, η στρατηγική των ΗΠΑ στον Κόλπο, «κοιτάζει» και προς τους ως τώρα συμμάχους των ΗΠΑ στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στέλνουν ηχηρό μήνυμα πλήρους αγνόησής τους στο πλαίσιο της ανασυγκρότησης του «Δυτικού στρατοπέδου», με ασφυκτική κυριαρχία τους, χωρίς κανενός είδους σταθερές συμμαχικές δεσμεύσεις. Προωθούν είτε εντελώς νέους θεσμούς όπως το λεγόμενο Συμβούλιο Ειρήνης (ιδιοκτησίας Τραμπ), είτε ad hoc διμερείς συνεργασίες. Καθοριστική από αυτή την άποψη είναι η συμμαχία αίματος που οικοδομείται με το σιωνιστικό Ισραήλ.

Πέρα από την προφανή υπερβολή που έχει ο ισχυρισμός ότι ο Τραμπ αντικατέστησε το «πρώτα η Αμερική» με το «πρώτα το Ισραήλ» ή πολύ περισσότερο με την σκόπιμα περιρρέουσα φήμη ότι «παρασύρθηκε από τον Νετανιάχου» (βολική σε περίπτωση αποτυχίας), είναι βέβαιο ότι η Νέα Μέση Ανατολή, επιδιώκεται να έχει στο κέντρο της το Ισραήλ ως ισχυρή περιφερειακή δύναμη. Αυτό βέβαια προϋποθέτει την ενεργή παρουσία και συμμαχία τους με ΗΠΑ, την αναβάθμιση της ήδη υπαρκτής ανοιχτής συνεργασίας των αραβικών αστικών τάξεων μαζί τους, καθώς και την συντριβή του Ιράν. Το τελευταίο πράγμα που ενδιαφέρει όλους αυτούς είναι οι ελευθερίες ή τα δικαιώματα των γυναικών του Ιράν έναντι του θεοκρατικού καθεστώτος.

Απρόβλεπτες εξελίξεις με τραγικές συνέπειες

Η επέκταση του πολέμου στις γύρω χώρες και η απειλή της γενίκευσης

Οι μεγάλοι πόλεμοι εξελίσσονται με τρόπο που ξεπερνά τους σχεδιασμούς αυτών που είχαν την πρωτοβουλία των κινήσεων. Η παρόξυνση των αντιθέσεων δεν αφήνει περιθώρια για συμβιβασμούς. Αυτή την προοπτική την κουρέλιασαν οι ΗΠΑ με τις δήθεν διαπραγματεύσεις με το Ιράν που ήταν απλό προκάλυμμα και την δολοφονία του Χαμενεΐ. Το μόνο που είναι προβλέψιμο είναι οι θάνατοι, φτώχεια και προσφυγιά του Ιρανικού λαού, όπως και οι βαριές συνέπειες σε /όλους τους λαούς σε όλο τον κόσμο.

Κατά τα άλλα, οι εξελίξεις μπορεί να έχουν απρόβλεπτη δυναμική.

Δε γνωρίζουμε ποιες θα είναι οι αλυσιδωτές αντιδράσεις σε ένα κύκλο ενεργειακής κρίσης με συνέπειες στις πληθωριστικές πιέσεις σε όλες τις οικονομίες του κόσμου και επίταση των κρισιακών φαινομένων ειδικά σε Ευρώπη και ΗΠΑ, ειδικά αν ο πόλεμος δεν είναι σύντομος. Στο πλαίσιο αυτό οι αντιθέσεις ΗΠΑ και Ευρώπης δυναμώνουν, όπως δείχνουν και οι αντιδράσεις Ισπανίας και λιγότερο της Γαλλίας.

Προς το παρόν η αντίδρασή του Ιράν είναι εντυπωσιακή. Η επίθεσή του στις γειτονικές Αραβικές χώρες που φιλοξενούν βάσεις των ΗΠΑ, είναι στρατιωτικά δικαιολογημένη και αμυντική κατά βάση κίνηση. Από μια άποψη ρισκάρει και τη δική τους άμεση συμμετοχή στην επίθεση ΗΠΑ-Ισραήλ. Από την άλλη, πλήττει σοβαρά την εικόνα της παντοδυναμίας και αλαζονείας των ΗΠΑ (δεν είναι και συνηθισμένες εικόνες να καίγονται αμερικάνικες βάσεις και πρεσβείες!), ενώ και οι υποτελείς σε αυτές μοναρχίες του Κόλπου δυσαρεστούνται πολύ περισσότερο με τις ΗΠΑ παρά με το Ιράν, καθώς υφίστανται σοβαρές οικονομικές ζημιές (εμπόριο με κλείσιμο Κόλπου Ερμούζ, τουρισμός, κόμβος αεροπορικών μεταφορών), από ένα πόλεμο που ήθελαν να τον αποφύγουν, ενώ η παροχή ακλόνητης ασφάλειας από τις ΗΠΑ πάει περίπατο.

Μία, δύο, τρεις, πολλές Κούβες!

Ο κόσμος μοιάζει με την εποχή πριν τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Το σημαντικότερο στοιχείο είναι ότι, λείπει το απαιτούμενο εργατικό, λαϊκό και διεθνιστικό «στρατόπεδο» για την ανατροπή της θανάσιμης προοπτικής πολέμου και καπιταλιστικής βαρβαρότητας.

Το αντίπαλο μπλοκ απέναντι στις ΗΠΑ, από Κίνα, Ρωσία, δεν συνιστά διαφορετική πολιτική και κοινωνική εναλλακτική. Αντίθετα, αναζητά την ισχυροποίησή του, πέρα από την εμβάθυνση τυπικών στοιχείων καπιταλιστικής εκμετάλλευσης, στα ιδιαίτερα

«πλεονεκτήματα» του συγκεντρωτικού κράτους, του **χαμηλού εργατικού κόστους** αλλά και της **ακραίας περιστολής των εργατικών και λαϊκών ελευθεριών.** Ο στόχος για ήττα του μπλοκ ΗΠΑ-ΝΑΤΟ-ΕΕ, δεν υπηρετείται αλλά υπονομεύεται από την λογική ρευμάτων της αριστεράς *«ο εχθρός του εχθρού μου είναι φίλος μου».* Δεν πρόκειται κυρίως για προϊόν άγνοιας, όσο για εκδήλωση πολιτικής αδυναμίας και υπεκφυγής απέναντι στα καθήκοντα για **ήττα των ΗΠΑ, του ΝΑΤΟ** και του διαρκούς αντιδραστικής πολεμικής στρατηγικής του ολοκληρωτικού καπιταλισμού και ιμπεριαλισμού από τα εργατικά κινήματα των «δυτικών» χωρών. Παλιότερα, εκφραζόταν με την αυταπάτη ότι η ΕΕ θα μας έσωζε από τις ΗΠΑ...

Ο καπιταλιστικός ανταγωνισμός ωθεί ταχύτατα και «αντικειμενικά» προς τον πόλεμο. Την αποτροπή της αλληλοσφαγής μπορούν να την εξασφαλίσουν μόνο αυτοί που δεν έχουν να μοιράσουν τίποτα και που τώρα μοιράζονται πόνο, νεκρούς, καταστροφή, φτώχεια, προσφυγιά, δηλαδή οι εργατικές τάξεις και οι λαοί όλου του κόσμου. Ένα σύγχρονο διεθνιστικό κομμουνιστικό κίνημα πρέπει να αντιπροσωπεύσει αυτή την πεποίθηση και δυνατότητα επαναστατικής ανατροπής. Εκεί που ο Τραμπ θέλει να κλείσει λογαριασμούς 86 χρόνων με συντριβή της Κουβανέζικης Επανάστασης, χρειαζόμαστε ένα νέο κύμα που θα γράφει στις σημαίες του **«Μία, δύο, τρεις, πολλές Κούβες!»**